

پاسخ آزمون سراسری خارج از کشور ۱۳۹۲

زبان و ادبیات فارسی

۱-۱

«مضغ» به معنای «جویدن» است نه بلعیدن (به ماهیچه‌های دو طرف فک، «ماضغه» می‌گویند).

۳-۲

گَهَر: اسبی که رنگ سرخ مایل به تیره دارد. (گُرُند: اسبی با رنگ میان زرد و بور) / مَکاس: چانه زدن / مثال دادن: فرمان دادن / روزه به دهن: گرسنه

توجه: هنگام پر کردن گزینه‌ی تستی که پاسخ آن یکی از اعداد صحیح ۱ تا ۴ است، خیلی دقت داشته‌باشید؛ برای نمونه در این پرسش ۴ واژه نادرست معنا شده‌است اما باید گزینه‌ی ۳ را پر کنید!

۴-۳

تمام واژه‌های تست‌های ۱ تا ۳ به ترتیب از کتاب‌های ادبیات سال دوم، سال سوم و سال چهارم گزیده شده‌بود.

۱-۴

«مذموم» از ریشه‌ی «ذم» و «مذمت» است و معنای نکوهیده و ناپسند می‌دهد.

۲-۵

املاي هَزَل (سخن خنده‌دار و سبک) و «صورت» اشتباه است.

(آمدن واژه‌ی «حقیقت» پس از «سورت» باید ما را به غلط بودن املاي «سورت» راهنمایی کند؛ صورت ≠ سیرت / حقیقت / باطن / ضمیر)

۳-۶

۲-۷

۳-۸

(برای به‌خاطر سپردن نکته‌های گریزپای تاریخ ادبیات، هم باید روش خواندن تاریخ ادبیات را بدانید و هم نکته‌های دور از چشم و پنهان این مبحث را بشناسید. لطفاً به فصل دوم کتاب همایش ادبیات من مراجعه کنید. در آن جا هر کمکی از دستم برمی‌آمده، بی‌دریغ در اختیار شما قرار داده‌ام.)

۴-۹

اگر نکته‌های آرایه‌های ادبی را در جلد نخست کتاب همایش ادبیات، دوره کرده‌باشید، بی‌درنگ متوجه ایهام تناسب «شور» می‌شوید و گزینه‌ی ۴ نظرتان را جلب می‌کند ← گزینه‌ی یک و دو با آرایه‌ی «تلمیح» رد می‌شود و گزینه‌ی ۳ با استعاره و تضاد.

۲-۱۰

بهتر بود کار را با آرایه‌ی «تناقض‌نما» آغاز می‌کردید و چهار بیت را به دنبال این آرایه می‌گشتید. متناقض‌نما در بیت «ج» نسبتاً روشن است (معنای بیگانه، آشنای شاعر است.) ← بهتر است گزینه‌های ۲ و ۴ را بررسی کنیم:

یا باید متوجه مجاز «کف» می‌شدید («کف» مجاز از «دست») یا ایهام زیبای «به» (به: ۱- بهتر، ۲- میوه‌ی به)

۲-۱۱

(این پرسش برخلاف دو پرسش پیشین، چندان ارزشمند به حساب نمی‌آید و گویی به زور و اجبار طراحی شده‌است!)

گزینه‌ی دوم: «تناقض» ندارد؛ زیرا «اولین شرط تناقض غیرممکن بودن آن است» اما در این گزینه موضوع غیرممکنی مطرح نشده‌است.

«سرزمین حیات» در این گزینه اضافه‌ی تشبیه‌ی است.

گزینه‌ی نخست: تناقض زیبایی دارد: صدا، سکوت را نشان می‌دهد! اما تشبیهش بسیار ساده و بی‌رمق است: صدای سایش بال‌ها به سخن مانند شده‌است.

گزینه‌ی سوم: نه تناقض زیبایی دارد و نه تشبیه هنرمندانه‌ای! «شب کویر» به «موجودی زیبا و آسمانی» تشبیه شده‌است و شب از بامداد آغاز می‌شود.^۱

گزینه‌ی چهارم: در ترکیب «سَموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل» یک اضافه‌ی تشبیه‌ی نهفته است. «سَموم عقل» («عقل» به بادی ویرانگر مانند شده‌است).

نکته: هنگام پیدا کردن تشبیه، بیش از هر چیزی به اضافه‌های تشبیه‌ی توجه داشته‌باشید. در ترکیب‌های طولانی، صفت‌ها را حذف کنید تا اضافه‌ها خودنمایی کنند!

^۱ این توصیف در متن درس «شب کویر» مربوط به شب شهرنشینان است نه شب کویر.

پاسخ آزمون سراسری خارج از کشور ۱۳۹۲

نمونه: «مشت خونین و بی‌تاب قلبم» ← مشتِ قلبم ← اضافه‌ی تشبیهی (قلبش را به مشت می‌ماند کرده‌است).
صحرای بی‌کرانه و هولناک عدم ← صحرای عدم ← اضافه‌ی تشبیهی (عدم و نیستی را به صحرا مانند کرده‌است).
آغوش گرم و مهربان این خوش‌بختی نامنتظر ← آغوش خوشبختی ← اضافه‌ی استعاری (خوش‌بختی به مادری مانند شده‌است و «آغوش» از اجزای مادر است).

چشمه‌ی موج و زلال و نوازش‌ها ← چشمه‌ی نوازش‌ها ← اضافه‌ی تشبیهی (نوازش‌ها به چشمه‌ای مانند شده‌اند).
میعادگاه واپسین انسان‌های خوب ← میعادگاه انسان‌ها ← می‌تواند واقعیت داشته‌باشد؛ پس نه اضافه‌ی تشبیهی است و نه اضافه‌ی استعاری (برای آموختن عمیق روش تشخیص انواع اضافه از فصل اول کتاب همایش زبان و ادبیات فارسی، جلد نخست کمک بگیرید).
راستی تناقض‌گزینه‌ی چهارم در همین ترکیب «سَموم سرد» نهفته است، زیرا «سَموم» یعنی باد گرم و سوزان، برخلاف «صَرصر» که باد سرد و کشنده است.

۲-۱۲

«امیر» عنوان حکومتی «مسعود» است و بدون فاصله در کنار آن آمده‌است؛ پس شاخص است؛ مانند علامه دهخدا، حکیم ابوالقاسم فردوسی، ایرج میرزا، قاضی اسکوهی، عمو بهرام، پرستو خانم، آقا رضا و ...

۱۳- (۳)

متأسفانه این پرسش با کم‌دقتی و اعمال سلیقه طراحی شده‌است و پاسخ درستی ندارد. «گذشتن» در جدول صفحه‌ی ۶۴ کتاب زبان فارسی ۳ (غیر علوم انسانی) و صفحه‌ی ۲۰۹ کتاب زبان فارسی ۳ (رشته‌ی علوم انسانی) فعل گذرا به متمم معرفی شده‌است، پس باید جمله‌ی نخست را سه‌جزئی با متمم داشت. احتمالاً طراح محترم این پرسش، سلیقه‌ی خودشان را در این‌جا مقدم بر کتاب درسی دانسته‌اند و چنین حکم کرده‌اند: «گذشتن» در معنی «عبور کردن» متمم نمی‌خواهد و آن‌چه در کتاب درسی آمده‌است، «گذشتن» به معنای بخشودن و چشم‌پوشی نمودن است، و یا هر برداشت شخصی دیگری.

در جمله‌ی «پول نقد کم بود»، هم می‌توان «بود» را به معنای «وجودداشت» گرفت، که در این صورت با جمله‌ای دوجزئی روبه‌رو هستیم و هم آن را فعلی گذرا به مسند فرض کرد.

(«گستردن» جمله‌ی سه‌جزئی با مفعول می‌سازد و «گرفتن» در معنای مستقیم خود، جمله‌ی چهارجزئی با مفعول و مسند).

۱-۱۴

این / شاعر / چون / معاصر + ان / - / خود / بر / شیوه / ای / گذشت + ه + ان / بود + Ø / ولی / در / این / تقلید / به / سراغ / - / متولی + ان / - / ادب / - / منظوم / - / فارس + ی / رفت + ه + است + Ø ≤ ۲۶ واژه و ۳۵ تکواژ

توجه: تست‌های شمارش تکواژ و واژه در یکی دو سال اخیر، از شکل غیراستاندارد خود خارج شده‌است و به‌آسانی برای دانش‌آموزانی که در این مبحث وقت صرف کرده‌اند، قابل پاسخ‌گویی است؛ لطفاً این تست‌ها را نخوانده رها نکنید.

۲-۱۵

«فارسی» در گروه «برجسته‌ترین شاعران زبان فارسی» صفتِ مضاف‌الیه است. باز هم «فارسی» در گروه «عرصه‌ی شعر فارسی» صفتِ مضاف‌الیه است.

۴-۱۶

کدام فارسی‌زبانی تشخیص نمی‌دهد که «گوشواره» و «جشنواره» اسم هستند نه صفت (لطفاً در برخورد با این گونه تست‌ها، نترسید! و گمان نکنید که باید از پیش این نکته‌ها را جایی می‌خواندید یا حفظ می‌کردید؛ اصلاً این‌طور نیست. فقط به عنوان یک ایرانی به دنبال پیدا کردن یک اشتباه واضح در یک گزینه باشید. شما علاوه بر کنکوری بودن، فارسی‌زبان هم هستید؛ یادتان نرود!)

۴-۱۷

(البته «خونین چشم و خونین دست» را می‌شود کنایه از صهیونیست خشمگین و جنایتکار نیز دانست. اما خود طراح محترم در متن پرسش، دانش‌آموز را به سوی تعبیر خود از این سروده، راهنمایی کرده‌است.

۳-۱۸

اگر بدون توجه به متن پرسش، فقط چهار گزینه را با هم مقایسه کنیم، ساده‌تر به گزینه‌ی مورد نظر طراح محترم می‌رسیم. در گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ قناعت و پرهیز از حرص و تقاضا از دیگران، مطرح است؛ اما در گزینه‌ی سوم، زاری کردن به درگاه خدا و روزی خواستن از او سفارش شده‌است.

۱-۱۹

از دست رفتن توان و رونق جوانی در روزگار پیری مفهوم مشترک این بیت و سروده‌ی شکسپیر است.

پاسخ آزمون سراسری خارج از کشور ۱۳۹۲

۳-۲۰

مفهوم محوری تست: درویش‌نوازی

۱-۲۱

مفهوم محوری تست: با دل پاک می‌توان خدا و حقیقت را دید.

۲-۲۲

مفهوم محوری تست: عشق پنهان‌کردنی نیست.

۳-۲۳

مفهوم محوری تست: فروتنی

۳-۲۴

مفهوم گزینه‌ی سوم: همه‌ی کم و زیاد شدن‌ها در دست خداست.

مفهوم مشترک سه بیت دیگر: نظر خداوند مهم است نه نظر مردم

(تست دشواری بود و البته اندکی غیراستاندارد؛ نمی‌شود گفت که بیت سوم با متن پرسش تناسب ندارد، بلکه تناسب آن کم‌تر است.)

۱-۲۵

مفهوم محوری تست: عشق راستین، پس از مرگ هم نمی‌میرد!

نگاه کلی

در کل، آزمون خوب و سنجیده‌ای بود. درجه‌ی دشواری آن اندکی پایین‌تر از آزمون‌های ادبیات داخل کشور در سال ۱۳۹۲ به نظر می‌رسد که البته به باور من باید هم این‌چنین باشد؛ زیرا دانش‌آموزان مقیم خارج از کشور به اندازه‌ی دانش‌آموزان داخل کشور، به منابع کارآمد آموزشی دسترسی ندارند. (حدوداً هر درصدی که در این‌جا کسب کرده‌اید را منهای ۷ بکنید تا به درصد واقعی‌تان در آزمون سراسری سال ۹۲ نزدیک‌تر باشد) البته می‌دانم که اغلب شما سال ۹۲ اصلاً آزمون سراسری نداشتید!

درصد بالای ۵۵ در این آزمون (= ۴۸) خوب به حساب می‌آید. پیروز باشید، دوستان!